

Geld als participatie-instrument

Het klinkt vreemd in deze tijden van financiële en economische crisis, maar gemeenten en provincies hebben de komende periode opeens heel veel extra geld ter beschikking. Zij zijn namelijk eigenaar van de energiereuzen Essent en Nuon, die beide in buitenlandse handen komen. Deze overname betekent dat in totaal een kleine twintig miljard euro op de rekeningen van diverse overheden wordt bijgeschreven. Leuk bedrag! De vraag is wat zij ermee gaan doen.

Laten we eens kijken hoe dat in het verleden is gegaan. Enkele jaren geleden werd een derde energiereus, Eneco, al verkocht. In die tijd woonde ik in Delft, een van de toenmalige eigenaren van Eneco. Delft kreeg uit de opbrengst enkele honderden miljoenen. Het belangrijkste besluit van de gemeente was dat de inwoners van Delft in belangrijke mate zelf mochten bepalen wat er met dit geld gebeurde - dus niet de gemeenteraad en het college van B&W. Vervolgens werd een aantal stappen gezet. Als eerste werden individuele inwoners en lokale maatschappelijke organisaties uitgedaagd met voorstellen te komen. Vele honderden voorstellen kwamen binnen, verschillende met voor de lokale politiek geheel nieuwe onderwerpen. Bewoners werden enthousiast en snaptten goed dat dit eenmalig geld was en deden dus nauwelijks voorstellen voor structurele uitgaven.

Inmiddels woon ik in Hilversum. Helaas gaat het hier heel anders

De volgende stap was een stadsreferendum om bij alle projecten prioriteit aan te geven. Discussie in de lokale media, allerlei vormen van promotie en reclame door burgers zelf voor hun voorstel: er was opeens veel meer leven in de brouwerij dan gebruikelijk. De opkomst bij het referendum was hoog en de uitkomsten duidelijk. Een van de voorstellen die hoog eindigden was het doorsluizen van een deel van het geld naar speciale wijkcomités, die er dan iets leuks mee konden doen voor hun wijk. De burgerparticipatie was nog nooit zo groot geweest. Om deze participatie vast te houden werd een derde stap gezet. Ook van gebruikelijke structurele gemeentegelden werd een deel overgeheveld naar de wijkcomités. Zo kwamen de beslissingsbevoegdheid en de bijbehorende financiële middelen bij wijkbewoners zelf terecht. Bloembakken of speeltoestellen in een straat? De bewoner beslist. Ook voor

het onderhoud werden ze verantwoordelijk. Wijkbewoners konden er zo zelf voor kiezen of ze bij een gemeentelijke dienst menskracht inkochten of dat ze het groenonderhoud zelf gingen doen. Ook op wijkniveau ontstond daardoor de uitdaging om met elkaar te overleggen en knopen door te hakken.

Natuurlijk kwam dit proces niet in alle wijken even goed en snel op gang, maar in zijn algemeenheid was iedereen heel tevreden, zowel politici en ambtenaren als de inwoners van Delft. Meer contact tussen wijkbewoners onderling, een grotere inzet om de eigen wijk/stad leefbaar te houden, meer sociale controle: allemaal effecten die waar te nemen vielen. Het extra geld in Delft is een aanjager geweest voor een structureel andere verhouding tussen politiek en burgers, met meer betrokkenheid. Inmiddels woon ik in Hilversum. Helaas gaat het hier heel anders, traditioneler. In het stadhuis nemen ambtenaren en politici allerlei besluiten, die zij vervolgens gaan 'verdedigen en verkopen' bij de inwoners. Dat leidt regelmatig tot spanningen tussen burger en gemeente. In plaats van betrokkenheid ontstaat afstand.

Met de komst van de Wmo hebben wij een participatiewet. Daarmee zijn we er nog niet. Cultuurverandering is nodig. Wellicht kunnen de extra middelen in vele andere gemeenten net als in Delft helpen bij deze cultuurverandering.